

Jezus is opgestaan!

Periodethema: Opgestaan!
Johannes 20: 1-10

VOORAF

Pasen is het feest van de opstanding van de Heere Jezus uit de doden. Zijn opstanding is het voornaamste heilsfeit. Paulus schrijft in 1 Kor. 15: 14: 'Indien Christus niet opgewekt is, zo is dan onze prediking (en onze zondagsschoolvertelling) ijdel, en ijdel is ook uw geloof.' Als Christus in het graf was gebleven, dan zou Zijn kruisdood een marteldood zijn geweest. Maar nu, Christus is opgestaan. Hij heeft de dood overwonnen. Pasen is het feest van het geopende graf.

In de geschiedenis, die deze zondag verteld mag worden, komen bij dat geopende graf drie mensen tegen: Maria Magdalena, Petrus en Johannes. Drie kinderen van God die op verschillende manieren tot het geloof gebracht worden in de opstanding van Christus.

a. De ontdekking door Petrus en Johannes (Joh. 20: 1-10)

UITLEG VAN DE TEKST

De evangelist Johannes richt aan het begin van hoofdstuk 20 eerst de schijnwerper op Maria Magdalena. Veel weten wij niet van haar. Zij heeft de bijnaam 'Magdalena' en dat betekent 'van Magdala'. Maria is afkomstig uit Magdala, een stad of dorp gelegen op de westelijke oever van het meer van Galilea. Nog steeds wordt in Israël de ligging van die plaats aangegeven. In Luk. 8: 1-3 wordt zij genoemd onder de vrouwen die de Heere Jezus volgen. Hij heeft haar verlost van zeven duivelen, van demonische machten. Daarna volgde ze Hem en diende Hem met haar goederen, omdat ze Hem had lief gekregen. Zij was erbij toen haar Zaligma-

ker aan het kruis hing en toen Hij werd gelegd in het graf (zie bijv. het slot van Luk. 23 en Joh. 19: 25). Samen met de andere vrouwen die bij de begrafenis aanwezig waren, heeft zij specerijen en zalven klaargemaakt om het lichaam van de Heere Jezus te verzorgen en zo haar liefde tot Hem te betonen. Dat kon niet eerder dan heel vroeg op de zondagmorgen, omdat zij de tussenliggende sabbat het rustgebod in acht moesten nemen (zie bijv. Luk. 23: 56).

Johannes noemt van de vrouwen alleen Maria Magdalena (vers 1). Dat zij niet alleen was, weten we uit de andere evangeliën. We merken het ook in vers 2. Daar zegt Maria niet: 'Ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben', maar: 'Wij weten niet ...' De kanttekeningen bij de Statenvertaling doen de suggestie dat Maria Magdalena voor de anderen is uitgelopen en zodoende als eerste bij het graf kwam. De grafkamer was afgesloten met een grote grafsteen. De steen was ook verzegeld en het graf werd bewaakt door Romeinse soldaten (zie het slot van Matth. 27). Toch gaat Maria naar het graf om haar dode Meester de laatste eer te bewijzen. Zij bekommert zich er niet over of dat wel mogelijk is en hoe dat moet.

Maar als ze bij het graf aankomen, ziet zij als eerste tot haar verbijstering dat de steen van het graf is weggenomen. Wij weten niet wat zij van de engelen bij het graf hoort en wat er van hen tot haar in haar ontzetting doordringt. Johannes vermeldt alleen dat ze een feitelijk gegeven ziet. Een geopend graf en een weggerolde steen. Het woord, dat hier in de Griekse grondtekst voor zien (blepei) wordt gebruikt, betekent niet meer dan gewoon iets met het blote oog waarnemen. Het is een zien dat niet verwerkt wordt. Het is een zien zonder er verder bij

na te denken. Met die weggerolde steen en dat geopende graf op haar netvlies gaat Maria niet op verder onderzoek uit, maar maakt ze meteen rechtsomkeert en gaat naar Petrus en Johannes, die zichzelf in vers 2 aanduidt met 'de andere discipel, welken Jezus liefhad'.

Als je niet verder kijkt dan de dingen die je ziet, kan het gebeuren zoals bij Maria dat je je fantasie de vrije loop laat. 'Zij hebben de Heere weggenomen uit het graf, en wij weten niet, waar zij Hem gelegd hebben', zegt ze tegen Petrus en Johannes. Maria suggereert grafschennis en heeft geen idee waar de Joden of de soldaten Hem gelegd hebben. De smart in haar hart wordt groter. Het laatste wat ze had, het lichaam van haar Heiland, is nu ook weg.

Petrus en Johannes gaan meteen op onderzoek uit (vers 3). Onderweg loopt Johannes op Petrus vooruit (vers 4). Volgens sommigen omdat hij jonger was, volgens anderen omdat Petrus zich inhield vanwege zijn verloochening. Als Johannes met zoveel haast naar het graf van zijn Meester gaat, wordt hij gedreven door de sterke liefde. Die liefde vergaat nimmermeer. Ze is sterker dan de dood en dus ook sterker dan het graf. Liefde voor een geliefde overledene stopt niet bij het graf. Die liefde doet Johannes sneller gaan dan Petrus. Hier trekt de liefde van Johannes tot de gestorven Jezus. Hier trekt ten diepste de liefde van Christus. Hier trekt de Heilige Geest. Petrus komt wat achter. Hij kan niet zo snel; er is een last die hem drukt. De verloochening is niet vereffend. Hij heeft de Heere dood verklaard voordat Hij stierf door te zeggen: 'Ik ken de Mens niet.' Dat schuldgevoel doet hem zo langzaam gaan. Toch trekt ook bij hem de liefde van Christus. Ook bij Petrus trekt de Heilige Geest.

Als Johannes als eerste bij het graf komt, bukt hij en ziet de doeken liggen, maar gaat er niet in (vers 5). Het is opvallend dat hier weer hetzelfde woord voor zien (blepei) gebruikt wordt als bij Maria. Dat zien is alleen zien met je ogen en niet met je hart en verstand. Het is zien dat de dingen, de feiten niet verwerkt. Hij gaat niet in het graf. De doeken die hij ziet, weerspreken de gedachte van Maria dat ze de Heere hebben weggenomen.

Dan komt Petrus bij het graf aan. Hij blijft niet voor het graf staan, zoals Maria. Hij bukt niet, zoals Johannes om in het graf te kijken. Hij gaat in het graf (vers 6). In dat nieuwe graf in de tuin van Jozef van Arimathéa. Nu is Petrus eerst en in het graf ziet hij de doeken liggen. De grafdoeken zijn lange stukken linnen waarmee een lijk werd ingewikkeld. Het zijn dezelfde doeken die Johannes zag. Alleen Petrus ziet ze anders. Hoewel het op dezelfde manier vertaald is als het zien van Johannes, staat er in de grondtekst toch een ander woord voor zien: theorei, een woord dat wij misschien het best kunnen vertalen met bekijken, opmerkzaam toezien of be-

schouwen. Hij neemt wat hij ziet in zijn gedachten en in zijn gevoelens op. Hij probeert wat hij ziet te verwerken.

Petrus ziet meer in het graf dan Johannes buiten het graf. Hij ziet dat de lijkwade (de grafdoeken) wel ligt op de plaats waar men deze mocht verwachten, maar dat de zweetdoek die om het hoofd gewikkeld was, niet bij deze doeken ligt (vers 7). De zweetdoek ligt apart en niet uitgespreid op het hoofd, zoals bij de graflegging gebeurd was, maar helemaal ineengevouwen of samengerold. Het blijkt dat deze doek daar bewust op een ordelijke wijze door iemand is neergelegd. Dit vraagt om nadenken. Grafroof is hier uitgesloten, want dan waren de grafdoeken samen met het lichaam verdwenen.

Als Petrus in het graf gezien heeft, komt hij naar buiten en het is bijna onmogelijk dat hij niets gezegd heeft van zijn ontdekking. Dat stimuleert Johannes om nu ook in het graf te gaan, wat hij nog niet had gedaan. 'Toen ging dan ook de andere discipel, Johannes er in, die het eerst tot het graf gekomen was en... hij zag het en geloofde' (vers 8). Hier wordt weer een ander woord voor zien gebruikt. Niet zoals bij Maria en bij Johannes zelf toen hij de eerste keer neerbukte bij het graf, niet zoals bij Petrus, die beschouwend ziet, maar hier hebben we een zien (eiden) dat helemaal opgaat in dat wat gezien wordt. Nu ziet Johannes hoe bijzonder de doeken en de zweetdoek daar als uitgestalde tekenen van een heel bijzondere gebeurtenis liggen. Hier zijn geen mensen aan het werk geweest. Dit is Gods werk. God is een God van orde en daarom liggen de doeken ook in volmaakte orde in het graf. Hieruit blijkt ook dat de opstanding rustig moet zijn geweest. Deze tekenen van de dood zijn zo bewust afgedaan en weggelegd, dat Johannes gezien heeft: ze zijn niet meer nodig, Jezus hoeft ze niet meer, want Hij is opgestaan. De afgelegde grafdoeken prediken dat zij plaats moesten maken voor de klederen van de overwinning. Johannes heeft deel aan wat hij ziet en door dit zien wordt geloof gewerkt in zijn hart. Zo stil en ongezien als de opstanding van Christus zelf is toegegaan, zo stil en ongezien is ook dit opstandingsgeloof gewekt in Johannes. Johannes kwam en zag en geloofde. Hij gelooft niet slechts wat Maria gezegd had, nl. dat het lichaam van Jezus weg was, maar hij begint te geloven dat Jezus waarlijk is opgestaan. Hij heeft geen ander bewijs meer nodig. Niet een ontmoeting met de Opgestane, maar reeds het lege graf met de doeken en de opgerolde zweetdoek zijn het middel om het geloof in de opstanding bij Johannes wakker te roepen.

We moeten niet denken dat Johannes hiervoor niet geloofde. Evenals Maria en Petrus was hij door genade het eigendom geworden van de Heere Jezus Christus. Maar ten aanzien van Christus' opstan-

ding gingen ze als ongelovige gelovigen naar het graf. Eerst geloofden ze de woorden van Maria: 'Ze hebben de Heere weggenomen.' Staande in het graf komt Johannes tot de overtuiging: de Heere is waarlijk opgestaan. Hij mag nu geloven dat de Heere ook voor Hem is opgestaan.

Johannes kwam, zag het en geloofde, 'want zij wisten nog de Schrift niet, dat Hij van de doden moest opstaan' (vers 9). Meer letterlijk vertaald: tot hier toe (namelijk totdat zij het graf ingingen) hadden zij nog niet de Schrift verstaan. Zij wisten de Schrift niet. Daarin klinkt iets door van verwijt. Zij hadden het toch goed kunnen weten. Met de Schrift in de hand was het allemaal anders gegaan. Immers de Schrift wijst op het moeten van alles. Christus moest opstaan. Het is een Goddelijk moeten. Een moeten dat voortvloeit uit Gods Raad en Zijn heilsplan.

In vers 10 lezen we dat de twee discipelen na hun ontdekking teruggaan naar huis. Later blijkt dat hun beginnend geloof in de opstanding van de Heere Jezus pas tot echte zekerheid en blijdschap doorbreekt als Hij Zelf aan hen verschijnt op de avond van diezelfde dag.

TER OVERWEGING

Niet alleen met Pasen, maar eigenlijk iedere zondag moeten we aan de opstanding van de Heere Jezus herinnerd worden, want wij komen niet zoals de Joden samen op de sabbat, maar op de eerste dag van de week, de opstandingsdag van Christus. Laat in de vertelling iets doorklinken van het machtige wonder dat de Heere Jezus is opgestaan uit de dood. Hij heeft de duivel en de dood overwonnen. De discipelen en de vrouwen zoeken een dode Jezus van Wie zij niets meer verwachten. Hoe is dat

bij ons? Als wij de Heere Jezus zoeken, wat verwachten wij dan van Hem? Je kunt met je mond een levende Jezus belijden, terwijl je met je hart niets van Hem verwacht (een dode Jezus). Geloven wij werkelijk dat Hij leeft, dat Hij het hoort als wij bidden, dat Hij onze zonden wil vergeven, dat Hij ons hart wil bekeren, dat Hij ons leven wil bewaren en leiden?

In de bovenbouw zou - zonder de Griekse woorden te gebruiken - ingegaan kunnen worden op de verschillende soorten van zien in die Bijbelgedeelte. In Jeruzalem is nog wel een graf te zien waarvan men zegt dat dit het graf van de Heere Jezus is geweest. Maar zien is niet de enige weg tot het geloof en zelfs niet de meest voor de hand liggende; wij hebben de Schrift (vers 9). We hebben het Oude Testament waar geprofeteerd wordt over Zijn lijden, sterven en opstanding. Maar wij hebben ook het Nieuwe Testament waarin we lezen over de opstanding van Christus.

De Schrift getuigt van Hem, Die dood is geweest en nu leeft. Johannes heeft voor ons gezien en zijn zien is betrouwbaar. Maar nu gaat het er voor ons om dat we niet zien, maar geloven in de Schrift, waarin dit betrouwbare getuigenis is opgenomen. Want het fundament van het paasgeloof ligt uiteindelijk voor Johannes in de Schrift. Hoeveel te meer voor ons. We leven niet van het zien en het voelen, maar van de Schrift, die de Geest ons doet verstaan. Straks zal de opgestane Heere zeggen: 'Zalig zijn zij, die niet gezien hebben en nochtans zullen geloofd hebben' (vers 29). En daarna zal de evangelist schrijven: 'Deze (tekenen) zijn geschreven, opdat gij gelooft.' In Hebr. 11: 1 staat dat het geloof een vaste grond der dingen is die men hoopt en een bewijs der zaken die men niet ziet.

